

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ КОМУНІКАЦІЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ»

Кафедра юридичної психології

Статус дисципліни – вибіркова
Рівень вищої освіти – другий (магістерський)
Ступінь вищої освіти – магістр
Галузь знань – психологія (05)
Спеціальність – психологія (053)
Освітня програма – психологія
Форми здобуття вищої освіти – заочна
Мова навчання – українська
Форма підсумкового контролю – залік

Назва навчальної дисципліни	Психологічні основи комунікації в організації Psychological bases of communication in the organization
Науково-педагогічний працівник (-ки)	Спринчук Світлана
Профайл викладача (-ів)	Спринчук Світлана
Контактний тел.	044-520-08-89
Е-mail:	k015@naiau.kiev.ua
Сторінка навчальної дисципліни на офіційному вебпорталі НАВС	https://www.naiu.kiev.ua/zagalnoakademichni-kafedri/kafedra-yuridichnoyi-psihologiyi/navchalno-metodichna-robota/perelik-disciplin.html
Консультації	Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри юридичної психології, які безпосередньо проводять заняття згідно з графіком.

1. Коротка анотація до навчальної дисципліни.

Програму навчальної дисципліни «Психологічні основи комунікації в організації» розроблено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки ступеню вищої освіти «Магістр» спеціальності «Психологія» (053).

Предметом вивчення навчальної дисципліни є система наукових знань про теоретико-методологічні підходи до вивчення особливостей спільної діяльності людей в організації, ролі та місця психологічних аспектів комунікації у ній.

Міждисциплінарні зв'язки: «Теоретичні та методологічні засади організаційної психології», «Психологія конфліктів в організаціях», «Психологія мотивації персонала», «Психологія професійної діяльності», «Психологія управління персоналом».

Програма навчальної дисципліни складається з таких тем:

1. Поняття комунікації та її основні характеристики.
2. Вербальна і невербальна комунікація.
3. Комунікативні бар'єри та їх подолання.

2. Мета та цілі навчальної дисципліни.

Метою дисципліни «Психологічні основи комунікації в організації» є:

- засвоєння загальних понять і психологічних закономірностей комунікації в організації;
- оволодіння навичками ефективної комунікації в організації;
- створення теоретичного підґрунтя для поглибленого вивчення проблематики комунікації в організації та використання набутих знань на практиці.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Психологічні основи комунікації в організації» є:

- засвоєння здобувачами вищої освіти основних понять з навчальної дисципліни;
- отримання здобувачами вищої освіти навичок застосування знань з основ комунікації в організації для об'єктивного аналізу психічних явищ;
- формування у здобувачів вищої освіти наукового світогляду.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин/ 3 кредити ECTS.

Мова навчання: українська мова.

3. Формат навчальної дисципліни: Заочний

4. Результати навчання.

Програмні компетентності (інтегральні, загальні та фахові) відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти:

знати:

- зміст основних категорій навчальної дисципліни ;
- психологічні закономірності комунікації в організації;
- основні психологічні умови та закономірності розвитку ефективності комунікації;
- актуальні проблеми комунікації в організації;
- особливості взаємодії індивідів в умовах організації;
- завдання, які вирішуються в організації шляхом використання вертикальних та горизонтальних потоків інформації;
- особливості різноманітних комунікативних бар'єрів.

вміти:

- самостійно активізувати власну пізнавальну діяльність в процесі оволодіння знань з навчальної дисципліни;
- користуватись адекватними прийомами і методами для якісного засвоєння знань;
- організовувати творчий пошук шляхів вирішення проблемних ситуацій в межах навчальної дисципліни;
- реалізовувати теоретичні знання на практиці; планувати і організовувати самостійну роботу над першоджерелами;
- пояснити специфіку основних елементів комунікативного процесу;
- виявляти фактори, які впливають на ефективність комунікації в організації;
- розрізняти стилі усної комунікації;
- застосовувати різні способи подолання комунікативних бар'єрів;
- здійснювати самопізнання, самовиховання та самоосвіту;
- аналізувати психолого-педагогічні ситуації та пропонувати оптимальні вирішення проблемних завдань.

4. Програмні компетентності відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти:

- *Інтегральна компетентність*

- Здатність вирішувати складні завдання та проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення дослідження та (або) здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

- *Загальні компетентності*

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК8. Здатність розробляти та управляти проєктами.

ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Додаткові соціально-особистісні компетенції (навички):

ЗК 11. Формування «soft skills»:

- *індивідуальних*: тайм-менеджмент; гнучкість/здатність адаптуватися; організація простору; властивість ефективно приймати рішення та вирішувати проблеми; вміння чітко ставити завдання і формулювати цілі; позитивне мислення та оптимізм;
- *комунікативних*: креативність; логіка; менеджмент знань та інформації; навички формування гармонійних міжособистісних відносин; здатність чітко виражати власні думки та взаємодіяти з різними типами людей; здатність відповідати аргументовано, зрозуміло, вчасно і ввічливо; вміння працювати в команді;
- *управлінських*: володіння навичками психологічного впливу; уміння вирішувати проблемні ситуації.

- *Фахові компетентності*
- ФК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.
- *Додаткові фахові компетентності, визначені за освітньою програмою:*
- ФК10. Здатність самостійно розробляти проекти шляхом творчого застосування існуючих та генерування нових ідей.
- *Програмні результати навчання*
- ПРН4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.
- ПРН5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.
- ПРН6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.
- ПРН8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.
- *Додаткові програмні результати навчання, визначені за освітньою програмою:*
- ПРН11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.
-

5. Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	4 год.
семінарські заняття / практичні	4 год./2 год.
самостійна робота	80 год.

6. Ознаки навчальної дисципліни:

Рік викладання	семестр	спеціальність	рік навчання здобувачів вищої освіти	Нормативний/вибірковий
2020	12	«Психологія»	6	вибірковий (В)

7. Пререквізити: «Теоретичні та методологічні засади організаційної психології», «Психологія конфліктів в організаціях», «Психологія мотивації персонала», «Психологія професійної діяльності», «Психологія управління персоналом».

8. Технічне та програмне забезпечення/обладнання: комп'ютер, проектор.

9. Політики курсу: згідно з «ПОЛОЖЕННЯМ про академічну доброчесність у Національній академії внутрішніх справ» (затверджено Рішенням Вченої ради НАВС від 27 березня 2018 р., протокол № 5; уведено в дію Наказом НАВС від 30.03.2018 № 422)

10. Схема навчальної дисципліни

Тема заняття, кількість годин плану заняття, тези	Вид навчального заняття	Необхідне обладнання	Ресурси в інтернеті, література	Права та обов'язки здобувачів під час проведення навчального заняття	Перелік необхідних завдань, які мають виконати здобувачі на занятті	Бал (оцінки)	Примітки
<p>Тема 1. Поняття комунікації та її основні характеристики.</p> <p>Тема 2. Вербальна і невербальна комунікація.</p> <p>Тема 3. Комунікативні бар'єри та їх подолання.</p>	Лекції, семінарські, практичні заняття. самостійна робота	Ноутбук, проектор	Ресурси в інтернеті, література	<p>Навчання впродовж життя</p> <p>якісні освітні послуги; справедливість та об'єктивне виконувати вимоги освітньої програми поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм тощо</p>	Розглянути, вивчити питання тем, аналізувати, готувати реферати, доповіді		

11. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<i>участь в роботі впродовж семестру/залік - 60/40</i>
Вимоги до письмової роботи (за умови наявності)	<i>вибір тематики відбувається під час занять.</i>
Семінарські заняття	<i>під час проведення семінарів здобувачі працюють у такому форматі, а</i>

	<i>саме: аналізує, розглядає, систематизує отриманні знання...</i>
Умови допуску до підсумкового контролю	<i>за умови виконання визначеного науково-педагогічним працівником обсягу.</i>

ПЛАН-КОНСПЕКТ ПРОВЕДЕННЯ семінарських, практичних, самостійних занять.

Тема 1. Поняття комунікації та її основні характеристики.

З навчальної дисципліни: Психологічні основи комунікації в організації.

Категорія : здобувачі освітнього ступеня магістра спеціальність «Психологія».

Навчальна мета: формування поняттєво-категорійного апарату в межах теми, а також систематизованих стійких знань здобувачів вищої освіти про поняття комунікації та її основні характеристики.

Розвиваюча мета: включити аудиторію у процес спільного осмислення освітньої проблематики, стимулювання їх пізнавальну активність до самостійного усвідомлення одержаних висновків.

Виховна мета: визначення перспектив застосування психологічних знань в професійній діяльності.

Навчальне обладнання, ТЗН: мультимедійний комплекс (комп'ютер, проектор)

Наочні засоби: презентація

Міжпредметні та міждисциплінарні зв'язки: «Теоретичні та методологічні засади організаційної психології», «Психологія конфліктів в організаціях», «Психологія мотивації персонала», «Психологія професійної діяльності», «Психологія управління персоналом».

Навчальні питання:

Семінарське заняття – 2 год.

1. Основні елементи комунікаційного процесу.
2. Напрямки потоків інформації в організації.
3. Формальні і неформальні канали комунікацій.
4. Функції комунікацій в організації.
5. Інформаційні технології і комунікації в організації.

Рекомендована література

Основна

1. Джуэл Л. Индустриально – организационная психология. Учебник для вузов – СПб.: Питер, 2001.
2. Журавлев П. В. Менеджмент персонала: Учебное пособие / П. В. Журавлев. – М.: Издательство «Экзамен», 2004.
3. Занковский А.Н. Организационная психология: Учебное пособие для вузов. М.: Флинта, 2002. – 648 с.
4. Зельдович Б.З. Основы организационного поведения: Учеб. пособие. — М.: Экзамен, 2006. — 350 с.

5. Кайдалова Л. Г., Пляка Л. В. Психологія спілкування : навчальний посібник. –Х. : НФаУ, 2011. – 132 с.
  6. Карамушка Л. М. Психологія управління: Навч. посібник. – К.: Міленіум. 2003.
  7. Кишкель Е. Н. Управленческая психология: Учебник для студ. сред. спец. учеб. заведений, обучающихся по экон. спец. и менеджменту. — М. : Высшая школа, 2002.
  8. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія управління: Посібник. – К.: Академвидав, 2003.
  9. Организационная психология / под ред. Г. В. Суходольского. – Харьков : Издательство : Гуманитарный Центр, 2004. – 456 с.
  10. Организационная психология [Текст]: хрестоматия / сост. Л.В. Винокуров, И.И. Скриник. – СПб.: Питер, 2001.
  11. Организационная психология: Учеб. пособие / Е.Н. Викентьева, Т.П. Емельянова, И.В. Землянская, Е.Д. Короткина, И.Г. Сизова; Под. ред. Т.П. Емельяновой. – Тверь: Твер. гос. ун-т, 2004. – 203 с.
  12. Организационное поведение [Текст]: учеб. для вузов / под ред. Г.Р. Латфуллина, О.Н. Громовой. – СПб.: Питер, 2006.
  13. Почебут Л.Г., Чикер В.А. Организационная социальная психология: Учеб. пособие. — СПб., 2000. — 298 с.
  14. Райгородский Д.Я. Организационное поведение: Хрестоматия. М.: Бахрах-М, 2006. — 752 с.
  15. Хміль Ф. І. Управління персоналом: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – К. Академвидав, 2006.
  16. Щёкин Г. В. Организация и психология управления персоналом: Учеб.-метод, пособие. - К.: МАУП, 2002.
- Додаткова*
17. Бебик В. М. Інформаційно-комунікаційний менеджмент у глобальному суспільстві: психологія, технології, техніка паблік рилейшнз / Міжрегіональна академія управління персоналом. - К.: МАУП, 2005.
  18. Гибсон, Дж. Л. Организации: поведение, структура, процессы / Дж. Л. Гибсон, Д. М. Иванцевич, Д. Х. Доннелли-мл. — М. : ИНФРА-М, 2000.
  19. Дафт Р. Менеджмент. 6-е изд. / Пер. с англ. – СПб.: Питер, 2006.
  20. Занковский, А. Н. Организационная психология / А. Н. Занковский. — М. : Форум, 2009.
  21. Роббинз, С. П. Основы организационного поведения / С. П. Роббинз. — М. : Вильямс, 2006.
  22. Робинс С. П., Коултер М. Менеджмент. 6-е изд. / Пер. с англ. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2004.
  23. Спивак В.А. Корпоративная культура [Текст] / В.А. Спивак. – СПб.: Питер, 2001.
  24. Шейн Э. Организационная культура и лидерство [Текст] / Э. Шейн. – СПб.: Питер, 2002.

Тема 2. Вербальна і невербальна комунікація.

З навчальної дисципліни: Психологічні основи комунікації в організації.

Категорія : здобувачі освітнього ступеня магістра, спеціальність «Психологія».

Навчальна мета: формування поняттєво-категорійного апарату в межах теми, а також систематизованих стійких знань здобувачів вищої освіти про вербальну і невербальну комунікацію.

Розвиваюча мета: включити аудиторію у процес спільного осмислення освітньої проблематики, стимулювання їх пізнавальну активність до самостійного усвідомлення одержаних висновків.

Виховна мета: визначення перспектив застосування психологічних знань в професійній діяльності.

Навчальне обладнання, ТЗН: мультимедійний комплекс (комп'ютер, проектор)

Наочні засоби: презентація

Міжпредметні та міждисциплінарні зв'язки: «Теоретичні та методологічні засади організаційної психології», «Психологія конфліктів в організаціях», «Психологія мотивації персонала», «Психологія професійної діяльності», «Психологія управління персоналом».

Навчальні питання:

Семінарське заняття – 2 год.

1. Усна і письмова комунікація.
2. Стилї комунікації.
3. Стилї слухання.
4. Характеристика невербальної комунікації.
5. Характеристика вербальної комунікації.

Рекомендована література

Основна

1. Занковський А.Н. Организационная психология: Учебное пособие для вузов. М.: Флинта, 2002. – 648 с.
2. Зельдович Б.З. Основы организационного поведения: Учеб. пособие. — М.: Экзамен, 2006. — 350 с.
3. Кайдалова Л. Г., Пляка Л. В. Психологія спілкування : навчальний посібник. –Х. : НФаУ, 2011. – 132 с.
4. Карамушка Л. М., Коломінський Н. Л., Войнович М. В., Андрос М. Є., Винославська О. В. Основи психолого-управлінського консультування: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Міжрегіональна академія управління персоналом / Людмила Миколаївна Карамушка (ред.). – К. : МАУП, 2002.
5. Кишкель Е. Н. Управленческая психология: Учебник для студ. сред. спец. учеб. заведений, обучающихся по экон. спец. и менеджменту. — М. : Высшая школа, 2002.
6. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія управління: Посібник. – К.: Академвидав, 2003.
7. Организационная психология / под ред. Г. В. Суходольского. – Харьков : Издательство : Гуманитарный Центр, 2004. – 456 с.

8. Организационная психология [Текст]: хрестоматия / сост. Л.В. Винокуров, И.И. Скриник. – СПб.: Питер, 2001.
9. Организационная психология: Учеб. пособие / Е.Н. Викентьева, Т.П. Емельянова, И.В. Землянская, Е.Д. Короткина, И.Г. Сизова; Под. ред. Т.П. Емельяновой. – Тверь: Твер. гос. ун-т, 2004. – 203 с.
10. Райгородский Д.Я. Организационное поведение: Хрестоматия. М.: Бахрах-М, 2006. — 752 с.

Додаткова

11. Бебик В. М. Інформаційно-комунікаційний менеджмент у глобальному суспільстві: психологія, технології, техніка паблік рилейшнз / Міжрегіональна академія управління персоналом. - К.: МАУП, 2005.
12. Десслер Г. Управление персоналом. – М.: БИНОМ. Лаборатория знаний, 2004.
13. Занковский, А. Н. Организационная психология / А. Н. Занковский. — М. : Форум, 2009.
14. Роббинз, С. П. Основы организационного поведения / С. П. Роббинз. — М. : Вильямс, 2006.
15. Робинс С. П., Коултер М. Менеджмент. 6-е изд. / Пер. с англ. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2004.
16. Пиз Алан и Барбара Язык телодвижений. Как читать мысли окружающих по их жестам. Эксмо, 2009. – 448 с.
17. Пиз Алан и Барбара Харизма. Искусство успешного общения. Язык телодвижений на работе. Бомбора, 2020. – 256 с.
18. Шейн Э. Организационная культура и лидерство [Текст] / Э. Шейн. – СПб.: Питер, 2002.

Тема 3. Комунікативні бар'єри та їх подолання.

З навчальної дисципліни: Психологічні основи комунікації в організації.

Категорія : здобувачі освітнього ступеня магістра, спеціальність «Психологія».

Навчальна мета: формування поняттєво-категорійного апарату в межах теми, а також систематизованих стійких знань здобувачів вищої освіти про комунікативні бар'єри та їх подолання.

Розвиваюча мета: включити аудиторію у процес спільного осмислення освітньої проблематики, стимулювання їх пізнавальну активність до самостійного усвідомлення одержаних висновків.

Виховна мета: визначення перспектив застосування психологічних знань в професійній діяльності.

Навчальне обладнання, ТЗН: мультимедійний комплекс (комп'ютер, проектор)

Наочні засоби: презентація

Міжпредметні та міждисциплінарні зв'язки: «Теоретичні та методологічні засади організаційної психології», «Психологія конфліктів в організаціях», «Психологія мотивації персонала», «Психологія професійної діяльності», «Психологія управління персоналом».

Навчальні питання:*Практичне заняття – 2 год.*

1. Типи комунікативних бар'єрів та особливості їх подолання.
2. Зв'язок типових для даної організації бар'єрів та організаційної поведінки.
3. Ознаки та протидія маніпуляції.

Рекомендована література*Основна*

1. Журавлев П. В. Менеджмент персонала: Учебное пособие / П. В. Журавлев. – М.: Издательство «Экзамен», 2004.
2. Занковский А.Н. Организационная психология: Учебное пособие для вузов. М.: Флинта, 2002. – 648 с.
3. Зельдович Б.З. Основы организационного поведения: Учеб. пособие. — М.: Экзамен, 2006. — 350 с.
4. Кайдалова Л. Г., Пляка Л. В. К 15 Психологія спілкування : навчальний посібник. –Х. : НФаУ, 2011. – 132 с.
5. Карамушка Л. М. Психологія управління: Навч. посібник. – К.: Міленіум. 2003.
6. Карамушка Л. М., Коломінський Н. Л., Войнович М. В., Андрос М. Є., Винославська О. В. Основи психолого-управлінського консультування: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Міжрегіональна академія управління персоналом / Людмила Миколаївна Карамушка (ред.). – К. : МАУП, 2002.
7. Кишкель Е. Н. Управленческая психология: Учебник для студ. сред. спец. учеб. заведений, обучающихся по экон. спец. и менеджменту. — М. : Высшая школа, 2002.
8. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія управління: Посібник. – К.: Академвидав, 2003.
9. Организационная психология / под ред. Г. В. Суходольского. – Харьков : Издательство : Гуманитарный Центр, 2004. – 456 с.
10. Организационная психология [Текст]: хрестоматия / сост. Л.В. Винокуров, И.И. Скриник. – СПб.: Питер, 2001.
11. Организационная психология: Учеб. пособие / Е.Н. Викентьева, Т.П. Емельянова, И.В. Землянская, Е.Д. Короткина, И.Г. Сизова; Под. ред. Т.П. Емельяновой. – Тверь: Твер. гос. ун-т, 2004. – 203 с.
12. Организационное поведение [Текст]: учеб. для вузов / под ред. Г.Р. Латфуллина, О.Н. Громовой. – СПб.: Питер, 2006.
13. Почебут Л.Г., Чикер В.А. Организационная социальная психология: Учеб. пособие. — СПб., 2000. — 298 с.
14. Райгородский Д.Я. Организационное поведение: Хрестоматия. М.: Бахрах-М, 2006. — 752 с.
15. Хміль Ф. І. Управління персоналом: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – К. Академвидав, 2006.
16. Щёкин Г. В. Организация и психология управления персоналом: Учеб.-метод. пособие. - К.: МАУП, 2002.

Додаткова

17. Батаршев А.В. Психодиагностика в управлении: практическое руководство [Текст]: учеб.-практ. пособие / А.В. Батаршев. – М.: Дело, 2005.
18. Верещагина Л. А., Карелина И. М. Психология потребностей и мотивация персонала / Л. А. Верещагина, И. М. Карелина. – Х. : Изд-во Гуманитарный центр, 2002. – 152 с.
19. Гибсон, Дж. Л. Организации: поведение, структура, процессы / Дж. Л. Гибсон, Д. М. Иванцевич, Д. Х. Доннелли-мл. — М. : ИНФРА-М, 2000.
20. Гринберг, Д. Организационное поведение: от теории к практике / Д. Гринберг, Р. Бэйрон. — М. : Вершина, 2004.
21. Дафт Р. Менеджмент. 6-е изд. / Пер. с англ. – СПб.: Питер, 2006.
22. Десслер Г. Управление персоналом. – М.: БИНОМ. Лаборатория знаний, 2004.
23. Занковский, А. Н. Организационная психология / А. Н. Занковский. — М. : Форум, 2009.
24. Камерон К.С. Диагностика и изменение организационной культуры [Текст]: пер. с англ. / К.С. Камерон, Р.Э Куин; под ред. И.В. Андреевой. – СПб.: Питер, 2001.
25. Кирхлер Э., Родлер К. Мотивация в организациях. Психология труда и организационная психология. Т. 1. Харьков, 2003. – 144 с.
26. Левченко О. А., Третьяченко В. В. Психологическая культура организаций (психолого-педагогический аспект) / О. А. Левченко, В. В. Третьяченко. – Луганск : изд-во ВНУ им. В. Даля, 2002. – 224 с.
27. Роббинз, С. П. Основы организационного поведения / С. П. Роббинз. — М. : Вильямс, 2006.
28. Робинс С. П., Коултер М. Менеджмент. 6-е изд. / Пер. с англ. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2004.
29. Спивак В.А. Корпоративная культура [Текст] / В.А. Спивак. – СПб.: Питер, 2001.
30. Шейн Э. Организационная культура и лидерство [Текст] / Э. Шейн. – СПб.: Питер, 2002.
31. Ярных В. Управление в условиях кризиса. HR-технологии [Текст] / В. Ярных. – М.; СПб.: Вершина, 2006.

Орієнтовний перелік питань до підсумкового контролю

1. Поняття комунікації та її основні характеристики.
2. Соціально-виробнича інформація.
3. Комунікативна функція менеджменту і комунікативна компетентність.
4. Основні елементи комунікативного процесу.
5. Напрямки потоків інформації в організації.
6. Специфіка вертикальних каналів комунікації.
7. Специфіка горизонтальних каналів комунікації.
8. Формальні (офіційні) канали комунікацій в організації.
9. Неформальні (неофіційні) канали комунікацій в організації.
10. Цілі, реалізації яких служать формальні і неформальні комунікації.
11. Функції комунікацій в організації.

12. Основні характеристики невербальної комунікації.
13. Функції невербальної комунікації.
14. Форми невербальної комунікації.
15. Подібності та відмінності вербальної і невербальної комунікації.
16. Соціально-психологічні чинники ефективної комунікацій в організації.
17. Комунікативні бар'єри та способи їх подолання.
18. Інформаційне забезпечення процесів управління.
19. Вплив нових інформаційних технологій на організаційні комунікації.
20. Особливості перцептивних процесів в комунікації.
21. Комунікативні стилі.
22. Фактори, впливаючі на ефективність комунікацій в організаціях.
23. Стилi слухання.
24. Активне слухання.
25. Комунікативні потреби людей і їх реалізація в рамках організації.
26. Залежність структури комунікації від моделі організаційної поведінки.
27. Види діалогів.
28. Етапи діалогу.
29. Етика в діловій комунікації.
30. Стилi та позиції у спілкуванні.
31. Етикетні формули у спілкуванні.
32. Формування першого враження та встановлення психологічного контакту в професійній діяльності.
33. Комунікативні компетенції.
34. Комунікативні умови спілкування.
35. Встановлення психологічного контакту.
36. Психологічний вплив у спілкуванні.
37. Позиції у спілкуванні.
38. Комунікативні процеси в організації.
39. Комунікативна структура групи.
40. Моделі комунікативних мереж.
41. Техніки впливу та переконання.
42. Протистояння впливу.
43. Вербальні техніки.
44. Техніки аргументації.
45. Помилки при використанні питань.
46. Психологічна характеристика спілкування в особливих умовах.
47. Стратегії поведінки в конфліктній ситуації.
48. Алгоритм вирішення конфлікту.
49. Тактики вирішення конфлікту у комунікативній діяльності.
50. Тактика спілкування в особливих умовах.
51. Комунікативні бар'єри в організації.
52. Типи комунікативних бар'єрів та особливості їх подолання.
53. Зв'язок типових для даної організації бар'єрів та організаційної поведінки.
54. Ознаки маніпуляції.

55. Протидія маніпуляції.
56. Комунікативні професійно-важливі якості керівника.
57. Комунікативна компетентність як показник комунікативної спроможності менеджера.
58. Комунікативні мотиви.
59. Комунікативна модель організації.
60. Комунікативна організація сфери управління в організації.

Теми для написання наукових доповідей

- Принципи побудови системи комунікацій на підприємстві.
- Механізми і точність декодування невербальних повідомлень.
- Методики вивчення невербальної комунікації.
- Взаємозв'язок атитюдів, намірів і поведінки.
- Нові підходи до вивчення комунікації в організації.
- Сприймання та розуміння в структурі комунікативного акту.
- Формування комунікативного процесу в організаціях.
- Необіхевіористичний підхід до переконуючої комунікації К. Ховланда.
- Модель соціальної оцінки М. Шерифа та К. Ховланда.
- Вірогіднісна модель аналізу інформації Р. Петті та Дж. Качоппо.
- Евристико-систематична модель Ш. Чейкен.
- Системи невербальної комунікації.
- Проблема кодування одиниць невербальної комунікації.
- Механізми та умови ефективності переконання.
- Шляхи підвищення ефективності комунікативних процесів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74		D	непогано
60-65	задовільно	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

Інформаційні ресурси в Інтернеті: 1. Пошукова система Google Академія (Google Scholar) -<http://scholar.google.com>